

МУЗИЧКА ШКОЛА СТАНКОВИЋ

Кнеза Милоша 1/а, Београд

ДОПУНА
АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА
НА РАДНИМ МЕСТИМА И У РАДНОЈ СРЕДИНИ
СА ПЛАНОМ ПРИМЕНЕ МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПОЈАВЕ И ШИРЕЊА
ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ COVID-19 ИЗАЗВАНЕ ВИРУСОМ SARS-COV-2
(Издање: 01 / 2020)

Датум: 15. Јул 2020.

Одобрио:

Директор
Вањушка Мартиновић

Садржај:

Подаци о аутору допуне Акта о процени ризика	3
План примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2	4
Превентивне мере и активности за спречавање појаве епидемије заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2	4
Примена мера превенције	4
Опште мере превенције	6
Посебне мере превенције	7
Организација и спровођење школских активности	9
Мере превенције приликом службених сусрета и рада са странкама	10
Мере превенције у случају појаве симптома	11
Задужење за спровођење и контролу спровођења превентивних мера и активности	12
Мере и активности за поступање у случају појаве заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2	14
Препоруке за ангажовање директора школе, наставника и школског особља, родитеља, старатеља и ученика у промовисању сигурнијих и здравијих школа:	15
Директори школа, наставници и особље	15
Родитељи/старатељи	18
Ученици	20
Прилози	21
Закључак – Изјава послодавца	24

Подаци о аутору Допуне Акта о процени ризика:

Лице за безбедност и здравље на раду (у име Одбора за израду допуне Акта о процени ризика):

Новак Мршевић, дипл. инж.

Правно лице – аутор допуне Акта о процени ризика:

**Привредно друштво за консалтинг, БЗР, ЗОП и едукацију „Support-TQM“ д.о.о., Београд
11050 Београд, Вождовац, Сплитска 11**

Веб-сајт: www.est.rs, Е-пошта: suport.tqm@gmail.com

Телефони: +381 (11) 32 82 584, +381 (69) 646 526

Број лиценце: 164-02-00009/2017-01

Лица за безбедност и здравље на раду испред „Support-TQM“ д.о.о., Београд:

1. **Новак Мршевић, дипл. инж.,**
Број лиценце: 152-02-01910/2007-01
Телефон: +381 (63) 84 54 275
2. **Љубисав Јовичић, дипл. инж.,**
Број лиценце: 152-02-01314/2007-01

Лице за БЗР испред „Support-TQM“ д.о.о., Београд:

Новак Мршевић, дипл. инж.

Превентивне мере и активности за спречавање појаве епидемије заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2:

СВРХА ОВОГ ПЛАНА ПРЕВЕНТИВНИХ МЕРА, КОЈА ИМА ОБАВЕЗУЈУЋИ КАРАКТЕР, ЈЕСТЕ СПРЕЧАВАЊЕ ПОЈАВЕ И ШИРЕЊА ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ COVID-19, ПРИ НОРМАЛНОМ ОБАВЉАЊУ НАСТАВЕ И РАДА У ШКОЛАМА.

ПРИМЕНА МЕРА ПРЕВЕНЦИЈЕ

У клиничком смислу, инфекција је названа „COVID-19“. Вирус „Корона“ може се пренети са особе на особу ако постоји непосредни контакт са зараженом особом (до два метра удаљености), односно путем капљица респираторног тракта које настају када заражена особа кија или кашље а може се пренети и додиривањем заражених површина ако се након тога додирује лице (нпр. очи, нос, уста). Вирус изазива болест сличну прехлади и сезонском грипу, па је, ова болест, у већини случајева, излечива. Иницијални симптоми су главобоља и повишена телесна температура праћена сувим кашљем.

Избијање коронавирусне болести (COVID-19) проглашено је „јавноздравственом ванредном ситуацијом на глобалном нивоу“ (PHEIC), а вирус се у међувремену проширио на велики број земаља и територија. Влада је донела Одлуку о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-COV-2 заразном болешћу ("Сл. гласник РС", бр. 23/2020) која је ступила на снагу 10.3.2020. године и којом је проглашена болест COVID-19, изазвана вирусом SARS-COV-2, заразном болешћу чије је спречавање и сузбијање од интереса за Републику Србију. Поменута одлука је претрпела више измена, у складу са променом епидемиолошке ситуације, али и са тренутно важећом верзијом прописа Одлуке о проглашењу болести COVID-19, изазване ВИРУСОМ SARS-COV-2, заразном болешћу ("Сл. гласник РС", бр. 23/2020, 24/2020, 27/2020, 28/2020, 30/2020, 32/2020, 35/2020, 37/2020, 38/2020, 39/2020, 43/2020, 45/2020, 48/2020, 49/2020, 59/2020 и 60/2020 - даље: Одлука о проглашењу епидемије) остаје обавеза да ради спречавања појаве, ширења и сузбијања заразне болести COVID-19 и заштите становништва од те болести, примењиваће се мере прописане ЗЗС, Законом о здравственој заштити ("Сл. гласник РС", бр. 25/2019), Законом о јавном здрављу ("Сл. гласник РС", бр. 15/2016 - даље: ЗЈЗ) и Правилником о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести ("Сл. Гласник РС, бр. 94/2020), као и друге мере које природа те болести налаже у складу са епидемиолошком ситуацијом.

Дакле, иако је ступањем на снагу Одлуке о укидању ванредног стања ("Сл. гласник РС", бр. 65/2020) 06.05.2020. године, укинута ванредно стање, Одлука о проглашењу епидемије остаје на снази, те остаје и обавеза примене превентивних мера које за циљ имају сузбијање епидемије.

Сходно одредбама Закона о БЗР послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства. Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог, у току рада, као и код сваке измене технолошког поступка, избором радних и производних метода којима се обезбеђује највећа могућа безбедност и заштита здравља на раду, заснована на примени прописа у области безбедности и здравља на раду, радног права, техничких прописа и стандарда, прописа у области здравствене заштите, хигијене рада, здравственог и пензијског и инвалидског осигурања.

За извршење мера и активности Школе одговорни су директор, наставници и особље.

Имајући у виду наставак ширења COVID-19, битно је да школе предузимају мере у циљу спречавања даљег преношења, смањивања утицаја избијања болести, као и пружања подршке мерама контроле.

Заштита ученика и образовних установа је од посебног значаја. Мере предострожности су неопходне како би се спречило потенцијално ширење COVID-19 у школама, али при томе треба водити рачуна да се избегне дискриминација ученика и особља које је потенцијално било изложено вирусу. У образовним установама треба наставити неговати пријатну атмосферу пуну подршке и поштовања према свима. Мерама које се предузимају у школама могуће је спречити уношење и ширење COVID-19 од стране ученика и особља који су потенцијално били изложени вирусу уз истовремено смањивање потребе за прекидима у настави и заштиту ученика и особља од дискриминације.

У овим смерницама дате су кључне поруке и идеје везане за ангажовање директора школа, наставника и школског особља, родитеља, старатеља, као и самих ученика у промовисању сигурнијих и здравијих школа.

Циљ овог документа је да пружи јасне и практичне смернице за сигуран рад кроз превенцију, рано откривање и контролу COVID-19 у школама и другим образовним установама. Едукација може подстаћи ученике да постану заговарачи превенције и контроле код куће, у школи и у заједници тако што ће друге упознавати са начинима спречавања ширења вируса. Безбедан наставак рада школа и њихово поновно отварање након прекида наставе захтева пажљиво планирање које, под условом да се то уради на правилан начин, може допринети промовисању јавног здравља.

ОПШТЕ МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ

Како би се умањио ризик инфекције и ширења заразне болести, неопходно је примењивати уобичајене мере превенције, које важе и у случају сезонског грипа, и то:

- 1) Укупно особље школе (директор, наставници, стручни сарадници, секретар, рачуноводство, особље на одржавању хигијене) и ученици су у обавези да носе заштитне маске, тако да маска прекрива уста и нос.
- 2) Користити рукавице при додиривању површина са којима су запослени и ученици често у контакту (тоалети, кваке на вратима, славине и сл);
- 3) Редовно спровођење мера личне хигијене, посебно прање руку сапуном и топлом водом у трајању од најмање 20 секунди одмах по доласку у школу и сваки пут по повратку на радно место/наставу у случају напуштања исте и након „ризичног“ контакта; У ситуацијама када није могуће прање руку, одржавати хигијену употребом дезинфекционог средстава за руке који садржи минимум 60% алкохола или асепсолом;
- 4) Рад/настава се обавља уз поштовање социјалне дистанце и одржавање удаљености од најмање два метра у сваком смеру како у просторијама где се обављају административни послови, тако и између других запослених и ученика током наставе и у разговору приликом социјалних интеракција;
- 5) Избегавати поздрављање руковањем и љубљењем;
- 6) Избегавати блиски контакт са свима који показују симптоме респираторних болести, попут кашља и кијања, као и друге знаке инфекције попут повишене температуре, грознице и сл;
- 7) Чешће проветравати просторије у којима се обавља рад/настава у којима бораве запослени и ученици;
- 8) Обавезно чистити и дезинфиковати радне површине, пре свега радни сто, тастатуру, телефон, наставна средства, музичке инструменте; Обавезно је одмах по уласку у објект школе дезинфиковати своје мобилне телефоне.
- 9) Обавезно избегавати додиривање лица, посебно уста, носа и очију, осим марамицом и чистим рукама;
- 10) Прекривање уста и носа приликом кашљања и кијања како би дланови остали чисти или кашљање у папирнату марамицу коју је одмах потом потребно бацити у затворену канту за отпатке, те након тога опрати руке; у недостатку марамице, користити рукав;
- 11) Што чешће се умивати чистим рукама и испирати уста топлом водом, чајем или средствима за оралну хигијену;
- 12) Што чешће уносити довољно течности и витамина, практиковати редовне оброке и спавање (одржавати имунитет).
- 13) Ученици, наставници, остало особље као и све особе које долазе повремено службено (инспектори, сервисери, родитељи итд.) који имају симптоме COVID 19 не треба да долазе у школу.

ПОСЕБНЕ МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ

Поштовањем посебних мера може се осигурати безбедност ученика, наставника и особља у школама и допринети заустављању ширења болести.

- 1) Пре почетка рада и наставе обезбедити писане инструкције и упутства о мерама и поступцима за спречавање појаве заразне болести, који садрже информацију о симптомима заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-COV-2;
- 2) У складу са могућностима, уколико није организован рад и настава у сменама, да се изврши прерасподела радног времена увођењем друге смене са мањим бројем запослених и ученика. Да се пројектује радно место и настава тако да се смањи групни рад и непосредни контакт запослених;
- 3) Да се обавезно обезбеди коришћење средстава за општу превенцију (топла вода и сапун, средства за дезинфекцију руку и радних површина на бази алкохола, медицинске маске и рукавице, убриси, средстава и прибора за чишћење и дезинфекцију итд.) и правовремено требовати нове потребне количине. Припремити и одржавати пунктове за прање руку, укључујући сапун и воду и обезбедити средства за дезинфекцију руку на бази алкохола или асепсола у свим учионицама, на улазима и излазима, поред тоалета и истакнутим местима. Водити рачуна да се дозатори редовно допуњавају. Прикупљање понуда за набавку набројаних средстава и опреме личне и колективне заштите најбоље је прибавити путем интернета.
- 4) Да се повећа хигијена и обезбеди појачано прање, чишћење и дезинфекција школске зграде, подова, врата, радних и помоћних просторија (учионица, зборница, канцеларија, концертних сала, библиотека, кабинета, просторија за одмор, тоалета, чајне кухиње итд.), прибора и опреме, свих површина које се често додирују (столова, столица, прекидача за светло, ручки ормарића, славина, оgrade на степеништу, ручке на вратима и прозорима, наставна средства, музичке инструменте, фиксни телефони и рачунарска опрема, коришћењем 70 - 95% алкохола или раствора натријум-хипохлорита).
- 5) Средства за дезинфекцију примењивати у складу са упутством произвођача. Прибор и средства за чишћење и дезинфекцију се морају држати ван домаћаја ученика и не смеју се примењивати у непосредној близини ученика, како би се избегло евентуално удисање испарења.
- 6) Да се уреди начин вођења евиденције о дезинфекцији радних и помоћних просторија коју организује и спроводи;
- 7) Да се поседује доказ о спроведеној мери дезинфекције радних и помоћних просторија, када то обављају овлашћене установе, правна лица и предузетници у складу са посебним законом;
- 8) Континуирано проветравати простор природном вентилацијом отварањем прозора током боравка ученика у учионицама и другим просторијама.
- 9) Да се употреба централне климатизације заустави или смањи уколико је то технички могуће и редовно чисте и одржавају клима уређаји;
- 10) Да се организује и обезбеди редовно уклањање отпада и смећа (канте за смеће обложене пластичном кесом) из просторија тако да се могу испразнити без контакта са садржајем;
- 11) По потреби на улазу у објект постављати дезобаријеру - сунђер довољне дебљине, добро натопљен дезинфекционим средством (по могућности фиксирати лим дезобаријере), као и дозер са средством за дезинфекцију руку на бази алкохола или асепсоллом.
- 12) Уколико постоје могућности, на уласку у објект треба обезбедити бесконтактно мерење температуре запослених, ученика и спољних сарадника;

- 13) Обезбедити израду упутстава за безбедан и здрав рад са извођачима радова, добављачима, дистрибутерима, спољним сарадницима и родитељима;
- 14) Упознавање и едукација запослених, родитеља и ученика о значају и начину примене мера заштите здравља и њихово образовање у вези са специфичним условима, као и са коришћењем средстава и опреме за личну заштиту на раду, колективним мерама безбедности и здравља на раду, значају свакодневног праћења здравственог стања ученика и запослених и остајања код куће ученика и запослених са симптомима болести у складу са прописима којима се уређује безбедност и здравље на раду и у складу са овим планом примене мера.
- 15) Да се запосленима који спадају у посебно угрожене групе (лица са утврђеним хроничним обољењима, труднице и лица старија од 60 година), као и запослени који треба да уживају посебну заштиту (родитељ детета до 12 година живота и родитељ детета са посебним потребама ако сам врши родитељска права или други родитељ није у могућности да послове свог радног места обавља од куће) омогући да раде од куће;
- 16) Да се да предност комуникацији путем телефона, интернета, конференцијских позива итд;
- 17) Да се, у зависности од врсте послова, информације и препоруке надлежних органа и претпостављених прате путем доступних, званичних извора информисања;
- 18) Да се обавезно обезбеди контакт са амбулантом који би се могао одмах активирати у случају појаве „ризичне“ ситуације;
- 19) Да се забрани долазак на посао запосленом који има симптоме заразне болести COVID-19;
- 20) Да се, у случају да се у просторијама задеси особа са симптомима налик прехлади или грипу – која није запослени и ученик, а да се не понаша у складу са мерама опште превенције, та особа упозори да напусти објекат, односно ако не послуша упозорење, да се позове служба обезбеђења;
- 21) Да се, ако се у просторијама задеси особа која није запослени и ученик, а којој се стање налик прехлади или грипу нагло погорша, одмах, на безбедан начин изолује и позове хитна медицинска служба.

Школа је дужна да:

- 1) обавезно прати изостанке запослених са радних места и ученика са наставе, а у случају да се догоди већи број изостанака од уобичајеног, да спроведу активности за наставак и несметано обављање наставе из утврђеног делокруга и надлежности;
- 2) у случају потребе преусмери запослене тако да настава може несметано да функционише;
- 3) у случају потребе промени радну праксу, када је то потребно за несметано одржавање наставе;
- 4) обавезно проверава стање људских ресурса, како би били сигурни да су политике и праксе у складу са препорукама за јавно здравље и у складу са важећим одлукама надлежних државних органа;
- 5) обавезно поштује све мере усмерене на сузбијање ширења заразне болести „COVID-19“.

ОРГАНИЗАЦИЈА И СПРОВОЂЕЊЕ ШКОЛСКИХ АКТИВНОСТИ

- 1) У установи треба да буде најмањи могући број запослених у исто време, али свакако толики да је могуће организовати функционисање наставе за ученике.
- 2) Имајући у виду инструкције и препоруке за спречавање ширења епидемије, треба инсистирати на томе да између свих особа у просторији (учионици, зборници итд.) удаљеност буде већа од два метра (клубе у учионицама поставити на тој удаљености). Током извођења наставе држати одстојање и избегавати непотребно додиривање.
- 3) Активности ученика треба да буду тако организоване да се међусобни контакт различитих група максимално избегне, као и њихови сусрети у ходницима, двориштима, салама и тоалетима.
- 4) Отказати окупљања и скупове који подразумевају окупљање већег броја особа.
- 5) Ученике треба стално подсећати на мере заштите и превенције (коришћење средстава за дезинфекцију, чешће прање руку и држање одстојања).

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ ПРИЛИКОМ СЛУЖБЕНИХ СУСРЕТА И РАДА СА СТРАНКАМА

Ако пословна активност захтева сталну комуникацију са запосленима, рад са странкама (родитељи, спољни сарадници), тимски рад (седница наставничког већа и сл.) и групне сусрете са учесницима неког састанка, потребно је предност дати комуникацији путем телефона, интернета, конференцијских позива и слично, а ако то није могућно, радну активност обавезно је свести на минимум, придржавајући се општих мера превенције.

Превенција ширења заразе треба да подржи радне активности, па се у датим околностима налажу следеће мере, и то:

- 1) обавезно на улазним вратима у службене просторије поставити обавештења да је при уласку обавезна дезинфекција руку за све (запослене и посетиоце) и обезбедити упутстава за безбедан и здрав рад са спољним сарадницима;
- 2) када се обавља рад са странкама путем непосредног контакта запосленима омогућити рад у одвојеним просторијама или поставити физичке баријере (нпр. постављање ПВЦ или плексиглас баријере) и ограничити број лица која улазе у ове просторије;
- 3) обавезно појачати контролу уласка у службене просторије;
- 4) обавезно избегавати руковање и друге облике непосредног контакта приликом службених сусрета;
- 5) за састанке обавезно користити веће просторије како би се између учесника омогућила физичка дистанца од бар два метра;
- 6) пре почетка и након састанка обавезно проветрити и дезинфиковати просторију (радне површине, кваке, коришћену апаратуру итд.);
- 7) обавезно ограничити време трајања састанака до 20 минута;
- 8) на састанку обавезно служити флаширану воду без чаше;
- 9) за запослене, који раде са странкама, обавезно обезбедити дезинфекциона средства за руке и заштитне маске;

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ СИМПТОМА

Појаве симптома налик прехлади и грипу не значи да је особа инфицирана „Корона” вирусом. Обавезно је друштвено одговорно понашање појединаца/запослених, односно стриктно поштовање општих мера превенције, уз обавезне консултације са лекаром ако се појаве први симптоми прехладе или грипа.

Са појавом првих симптома обавезно је:

- 1) у најкраћем року, контактирати број телефона за конкретан град који се може наћи на веб сајту www.covid19.rs или консултовати изабраног лекара телефонским путем;
- 2) обавезно ограничити контакт са здравим особама („самоизолација”, док се не утврди узрок симптома), спречити ширење капљица респираторног тракта приликом кијања или кашљања (користити марамицу за једнократну употребу, односно кијати у надлактицу);
- 3) обавезно избегавати долазак на посао у следећим случајевима:
 - (1) ако се јаве типични симптоми као што су грозница, кашаљ или потешкоће са дисањем,
 - (2) ако сте се у протеклих 14 дана вратили са путовања из земаља које су жариште вируса,
 - (3) ако сте били у непосредном контакту са особама за које се сумња да су заражене „Корона” вирусом.
- 4) обавестити директора школе..

Задужење за спровођење и контролу спровођења превентивних мера и активности:

Обавезе и одговорности у вези са праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду

Послови лица за безбедност и здравље на раду:

Лице за безбедност и здравље на раду у сарадњи са послодавцем планира, спроводи и подстиче примену превентивних мера, а нарочито:

- 1) учествује у изради Плана примене мера;
- 2) припрема писана упутства и инструкције за безбедан и здрав рад у циљу заштите здравља запослених од заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 о:
 - (1) редовном и темељном прању руку водом и сапуном у трајању од најмање 20 секунди или коришћењу средстава за дезинфекцију на бази алкохола који садржи најмање 70-95% алкохола,
 - (2) правилном ношењу маски, њиховом редовном мењању у утврђеним роковима, као и хигијенском одлагању у канте са поклопцем,
 - (3) честом проветравању радних и помоћних просторија,
 - (4) обавезној дезинфекцији руку пре уласка у просторије послодавца,
 - (5) држању обавезног растојања од других лица на удаљености од најмање 2 метра,
 - (6) редовном чишћењу и дезинфекцији свих површина и предмета,
- 3) Врши контролу коришћења средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 4) Сарађује са државним органима и даје потребна обавештења о примени превентивних мера безбедности и здравља на раду.

Обавезе запосленог:

Запослени је обавезан да:

- 1) спроводи све превентивне мере безбедности и здравља на раду како би сачувао своје здравље, као и здравље других запослених;
- 2) наменски користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље као и безбедност и здравље других лица;
- 3) додатно брине о својој хигијени тако што ће редовно и правилно прати руке;
- 4) по потреби личну одећу држи одвојену од средстава и опреме за личну заштиту на раду и радног одела;
- 5) обавезно обавести послодавца уколико посумња на симптоме заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 код себе, код других запослених или чланова своје породице;
- 6) пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице;
- 7) пре напуштања радног места, да радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене;

- 8) у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених;
- 9) сарађује са послодавцем и лицем за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле додатне неопходне мере за безбедност и здравље на раду.

Дужност организације рада на овај начин и примене плана превентивних мера постоји за све време док траје опасност од ширења заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-COV-2 на територији Републике Србије, односно док не престане да важи Одлука о проглашењу епидемије, без обзира што је ванредно укинута пре тога.

Влада може изменити обавезне превентивне мере - поштрити или ублажити у зависности од измене епидемиолошке ситуације.

Директор школе, наставници и остало особље су у обавези да у сарадњи са јединицом локалне самоуправе, спроводе дате смернице које ће се мењати и допуњавати у складу са одлукама и мерама Владе Републике Србије, на основу континуираног праћења епидемиолошке ситуације у земљи и стручне процене републичког Кризног штаба и надлежних институција.

Проверу ефикасности примене мера безбедности и здравља запослених на раду код послодавца врши лице за безбедност и здравље на раду.

Надлежне инспекцијске службе дужне су да контролишу примену мера.

Мере и активности за поступање у случају појаве заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2:

Планом примене мера дефинишу се поступци код индикованих случајева COVID-19, важни телефони, поступак и начин информисања послодавца и надлежних органа, поступци транспорта и пребацивања у надлежну здравствену установу, идентификовање свих запослених који су непосредно били у контакту са зараженим.

Када послодавац посумња да запослени има симптоме болести сличне грипу или заразне болести COVID-19 као што су кашаљ, отежано дисање, повишена температура и грозница тада тог запосленог треба да изолује. Ако је могуће послодавац треба да запосленом обезбеди одвојену просторију и да обавезно отвори прозор.

Послодавац је дужан да одмах, од појаве симптома болести код запосленог или присутног лица, пријави надлежној здравственој установи опасну појаву која може да доведе до ширења вируса и да проузрокује код људи озбиљну инфекцију и болест.

Запослени који има симптоме COVID-19 мора да прекрије уста и нос заштитном маском и не сме да додирује друге запослене, површине и предмете.

Ако се потврди да запослени има COVID-19, тада је послодавац дужан да обавести све запослене о њиховој могућој изложености вирусу на радном месту, поштујући заштиту података о личности.

Послодавац је дужан да у случају појаве заразне болести обезбеди примену превентивних мера, а нарочито следећих:

- 1) простор у коме је боравио запослени који је заражен се редовно физички и хемијски дезинфикује и проветрава;
- 2) поштују се процедуре уласка и изласка у просторије послодавца, користе прописана средства и опрема за личну заштиту на раду и друге мере заштите током процеса рада;
- 3) прецизно се дефинишу правци кретања запослених кроз радне и помоћне просторије;
- 4) организује се строга контрола кретања запослених из организационе јединице у којој је радио запослени који је заражен;
- 5) контакти запослених из организационе јединице у којој је боравио запослени који је заражен са другим запосленима се свде на нужне уз прописане мере заштите;
- 6) примењују се све друге мере по препоруци епидемиолога.

Препоруке за ангажовање директора школе, наставника и школског особља, родитеља, старатеља и ученика у промовисању сигурнијих и здравијих школа:

I. ДИРЕКТОРИ ШКОЛА, НАСТАВНИЦИ И ОСОБЉЕ

Познавање најновијих чињеница

Потребно је бити упознат са основним информацијама о коронавирусној болести (COVID-19), укључујући симптоме, компликације, начин преношења и начин превенције преношења. Редовно се информисати о COVID-19 из проверених извора као што су Светска здравствена организација (СЗО), УНИЦЕФ и саопштења државних министарстава здравља. Водити рачуна о лажним информацијама / неистинама који се могу ширити од уста до уста или на интернету.

Увођење процедуре у случају оболевања ученика или наставника

Са локалним здравственим службама и здравственим особљем у школи унапред направити план и ажурирати контакт листе за ванредне ситуације. Осигурати процедуру за раздвајање болесних ученика и особља од оних који нису оболели - без дискриминације - као и поступак информисања родитеља/старатеља те, по могућности, консултације са здравственим радницима/здравственим органима. У зависности од ситуације/контекста, могуће је да ће ученике/особље бити потребно упутити директно у здравствену установу или послати кући. Особље, родитеље и ученике треба унапред упознати са процедурама.

Појачано пратити здравствено стање запослених и ученика са којима је заражени ученик/особље било у контакту; запослени/ученици који су били у контакту са зараженим се стављају у изолацију. Секретар Министарства преко Управе за заједничке послове републичких органа организације дезинфекцију радних и помоћних просторија у којима је боравио и имао приступ заражени ученик/запослени;

Запослени/ученик обавезно пријављује контакт са оболелим ван школе;

По опоравку запослени/ученик се враћа на посао/наставу.

У ситуацији појаве сумње на оболевање од COVID-19 или потврде оболевања код запосленог/ученика школе, директор установе је у обавези да о томе обавести епидемиолога надлежног института/завода за јавно здравље ради даљег поступања.

Промовисање размене информација

Координисати поступање са државним здравственим и образовним органима и пратити њихове смернице. Особље, старатеље и ученике упознати са постојећим информацијама и континуирано их информисати о развоју ситуације, укључујући о мерама превенције и контроле које се предузимају у школи. Старатељима нагласити да је неопходно да школе и здравствене органе обавесте у случају да је неком у породици дијагностикован COVID-19 и да децу задрже код куће. Користити већа родитеља и наставника и друге механизме за промовисање размене информација. Такође треба водити рачуна да се припреме одговори на питања и недоумице ученика, укључујући кроз израду материјала прилагођених ученицима као што су постери који се могу поставити на огласној табли, у тоалету и на другим фреквентним местима.

Прилагођавање политике школе по потреби

Израдити флексибилне политике о присуству и боловању којима се ученици и особље подстичу да остану код куће у случају да су болесни или да се брину о болесном члану породице. Није пожељно примењивати награде и подстицаје за неизостајање с посла. Идентификовати кључне функције и позиције и планирати замене кроз међусобну обуку особља. Планирати евентуалне измене у школском календару, нарочито када се ради о распустима и испитима.

Праћење присуства

Увести систем праћења присуства ученика и особља, и налазе упоредити са уобичајеним ситуацијом по питању одсуства у школи. Локалне здравствене органе обавестити о повећању броја одсутних ученика и особља услед респираторних болести.

Планирање континуитета у настави

У случају одсуства/боловања или поновног привременог затварања школа, подржати континуирани приступ квалитетном образовању. То може подразумевати:

- Коришћење стратегије онлине / е-учења;
- Задавање задатака за домаћи рад;
- Емитовање академског садржаја путем радија или телевизије;
- Задужити наставнике да врше дневне или седмичне провере ученика;
- Изменити / израдити стратегије убрзаног образовања.

Провођење циљане здравствене едукације

У свакодневне активности и лекције укључити превенцију и контролу болести. Водити рачуна да садржај буде прилагођен узрасту, полу, националности и инвалидитету ученика, те да активности буду укључене у постојеће предмете.

Вођење рачуна о менталном здрављу и психосоцијалној подршци

Ученике треба подстицати да изнесу питања и недоумице. Објаснити им да је нормално да искусе различите реакције и подстаћи их да се обрате наставницима у случају да имају неких питања или недоумица. Информације пружати на искрен начин. Ученицима објаснити како да својим вршњацима пруже подршку и спрече искључивање и насиље у школи. Водити рачуна да наставници буду упознати са локалним ресурсима за властито добро. Сарађивати са здравственим особљем/социјалним радницима у школи у циљу идентификовања и пружања подршке ученицима који показују знаке узнемирености.

Пружање подршке угроженој популацији

Сарађивати са службама за социјални рад у циљу осигуравања континуитета у пружању кључних услуга у школама, као што су здравствени прегледи, програми исхране и терапије за ученике са тешкоћама у развоју и/или инвалидитетом. Анализирати специфичне потребе ученика са сметњама и инвалидитетом и начин на који болест или њени секундарни ефекти могу имати акутнији утицај на маргинализоване популације. Анализирати потенцијалне ситуације карактеристичне за девојчице због којих би оне могле бити изложене већем ризику, као што је обавеза неге болесних код куће или искоришћавање када не иду у школу.

КОНТРОЛНА ЛИСТА ЗА ДИРЕКТОРЕ ШКОЛА, НАСТАВНИКЕ И ОСОБЉЕ

- 1.** Промовисати и демонстрирати редовно прање руку и позитивно хигијенско понашање, и пратити поштовање те праксе. Обезбедити адекватне чисте и одвојене тоалете за девојчице и дечаке
 - Осигурати пунктове за прање руку сапуном и чистом водом;
 - Осигурати често и детаљно прање руку (најмање 20 секунди);
 - Поставити средства за дезинфекцију руку у тоалете, учионице, ходнике и по могућности, поред излаза;
 - Поставити дезобаријере за дезинфекцију обуће на улазу у школску зграду.
 - Осигурати адекватне, чисте и одвојене тоалете за девојчице и дечаке.
- 2.** Најмање једном дневно чистити и дезинфиковати школску зграду, учионице и . нарочито мокре чворове. То се посебно односи на површине које често додирује велики број људи (ограде на степеништу, спортска опрема, ручке на вратима и прозорима, наставна средства, итд.)
 - Користити натријум хипохлорит у концентрацијама од 0,5% (еквивалентно 5000 ppm) за дезинфекцију површина и 70% етил алкохол за дезинфекцију ситних предмета или асепсол, те осигурати одговарајућу опрему за особље задужено за чишћење.
- 3.** Повећати проток ваздуха и вентилацију тамо где то климатски услови дозвољавају (отворити прозоре, избегавати коришћење клима уређаје ако постоје, итд.)
- 4.** Поставити натписе којима се подстиче добра пракса одржавања хигијене руку и респираторне хигијене.
- 5.** Осигурати свакодневно одвожење и сигурно одлагање отпада.

II. РОДИТЕЉИ/СТАРАТЕЉИ

COVID-19 је нови вирус и његов утицај на децу још није у потпуности познат. Знамо да се вирусом могу заразити особе било које животне доби, али за сада је забележен релативно мали број случајева деце заражених COVID-19. Вирус може имати смртни исход у неким случајевима, а за сада је то углавном био случај код старијих људи који су већ имали здравствене проблеме.

Познавање најновијих чињеница

Потребно је бити упознат са основним информацијама о коронавирусној болести (COVID-19), укључујући симптоме болести, компликације, начин преношења и начин превенције преношења. Редовно се информисати о COVID-19 из проверених извора као што су Светска здравствена организација (СЗО), УНИЦЕФ и саопштења државних министарстава здравља. Водити рачуна о лажним информацијама/неистинама који се могу ширити од уста до уста или на интернету.

Препознавање симптома COVID-19 код деце (кашаљ, повишена температура, отежано дисање)

Потражити лекарску помоћ тако што ћете прво позвати своју здравствену установу/лекара, па потом одвести дете ако то лекар препоручи. Не заборавите да симптоми COVID-19, као што су кашаљ или повишена температура, могу бити слични симптомима грипа или обичне прехладе који се јављају чешће. Ако вам је дете болесно, обавестите школу да ће дете одуствовати са наставе и о симптомима које има. Тражите да се детету зада домаћи задатак како би наставило са учењем од куће.

Појачано пратити здравствено стање лица са којима је дете било у контакту; лица која су била у контакту са зараженим дететом се стављају у изолацију.

Дезинфековати радне и помоћне просторије у којима је боравило и имало приступ заражено дете;

Слање деце у школу ако су здрава

Ако дете нема никакве симптоме, као што су повишена температура или кашаљ, најбоље је да иде у школу - осим у случају издавања званичног упозорења или препоруке која се односи на школу коју дете похађа.

Уместо да изостају из школе, децу треба научити доброј хигијени руку и респираторној хигијени у школи и на другим местима, као што су често прање руку, покривање уста подлактицом или марамicom приликом кашљања или кијања и бацање употребљене марамце у затворену канту за ђубре, избегавање додиривања очију, уста или носа неопраним рукама.

Правилно прање руку

Корак 1: Поквасити руке чистом текућом водом

Корак 2: Нанети довољно сапуна на мокре руке

Корак 3: Најмање 20 секунди трљати целу површину руку, укључујући надланице, површину између прстију и испод ноктију

Корак 4: Детаљно испрати руке текућом водом

Корак 5: Осушити руке чистим, сувим пешкиром, једнократним убрусом или сушилицом за руке

Руке прати често, нарочито пре и после јела; након ишмркавања носа, кашљања или кијања; приликом одласка у купатило/тоалет/пољски WC и увек када су руке видљиво прљаве. Ако сапун и вода нису при руци, користити средство за дезинфекцију руку на бази алкохола које садржи најмање 70% алкохола или асепсол. Ако су видљиво прљаве, руке увек опрати сапуном и водом.

Помагање деци да се носе са стресом

Деца могу различито реаговати на стрес. Најчешће реакције су поремећај спавања, мокрење у кревет, болови у стомаку или главобоља, узнемиреност, повученост, љутња, претерано везивање за одраслу особу или страх од самоће. На сваку реакцију деци треба објаснити да су то све нормалне реакције на ненормалну ситуацију. Саслушајте њихове бојазни, утешите их, покажите им љубав, уверите их да су сигурни, често их похвалите.

По могућности деци створите услове за опуштање. Придржавајте се уобичајених навика и распореда у што већој мери, нарочито пред одлазак на спавање, те помозите у стварању нових навика у новом окружењу. Деци пружите информације прилагођене њиховом узрасту о томе шта се дешава, уз јасне примере шта могу учинити да себе и друге заштите од инфекције. Информације о томе шта се може догодити треба давати охрабрујућим тоном.

КОНТРОЛНА ЛИСТА ЗА РОДИТЕЉЕ/СТАРАТЕЉЕ

- 1.** Пратити здравствено стање детета. У случају повишене температуре или болести не слати дете у школу и о томе обавестити директора школе.
- 2.** Децу научити и показати им добре хигијенске навике
 - Често прати руке сапуном и водом. Ако сапун и вода нису при руци користити средство за дезинфекцију на бази алкохола које садржи најмање 70% алкохола или асепсол. Ако су видљиво прљаве, руке обавезно опрати сапуном и водом
 - Водити рачуна да исправна вода за пиће буде увек доступна, да су тоалети или пољски WC-и чисти
 - Обезбедити свакодневно одвожење и сигурно одлагање отпада
 - Кашљати и кијати у марамицу или подлактицу, и не додиривати лице, очи, уста, нос
- 3.** Децу подстицати да постављају питања и изражавају осећања у комуникацији с вама или наставницима. Не заборавите да деца могу различито реаговати на стрес; стога будите стрпљиви и пуни разумевања.
- 4.** Спречити дискриминацију користећи чињенице и подсећајући децу да буду увиђавни једни према другима.
- 5.** Координисати размену информација са школом, и питати како подржати мере безбедности које школа спроводи.

III. УЧЕНИЦИ

Ученици треба да буду упознати са основним информацијама, прилагођеним њиховом узрасту, о коронавирусној болести (COVID-19), укључујући симптоме болести, компликације, начин преношења и начин превенције преношења. Редовно се информисати о COVID-19 из проверених извора као што су УНИЦЕФ, СЗО и саопштења државних министарстава здравља. Водити рачуна о лажним информацијама/неистинама који се могу ширити од уста до уста или на интернету.

КОНТРОЛНА ЛИСТА ЗА УЧЕНИКЕ

- 1.** У оваквим ситуацијама је нормално бити тужан, забринут, збуњен, уплашен или љут. Знајте да нисте сами и разговарајте са неким коме верујете, на пример са родитељима или наставницима, како бисте ви и школа били сигурни и здрави.
 - Постављајте питања, едукујте се и информишите из поузданих извора.
- 2.** Заштитите и себе и друге
 - Пре уласка у школу, дезинфекујте обућу
 - Перите руке више пута на дан, након конзумирања хране, коришћења тоалета, коришћења јавног превоза, увек сапуном и водом, 20 секунди
 - Не додирујте очи, нос и уста неопраним рукама
 - Избегавајте поздрављање, руковање и љубљење уз вођење разговора на дистанци од два метра
 - Уколико кашљете или кијате прекријте уста и нос надлактицом или папирном марамицом коју после употребе треба бацити у канту за отпатке
 - Не узимајте храну или пиће од других.
- 3.** Будите предводник у заштити свог и здравља своје школе, породице и суграђана.
 - Упознајте чланове породице и пријатеље, нарочито малу децу, о томе што сте научили о превенцији болести
 - Будите пример правилног поступања као што је кијање или кашљање у подлактицу и прање руку, посебно пред млађим члановима породице
- 4.** Немојте дискриминисати вршњаке или ругати се некоме зато што је болестан; запамтите да вирус не познаје границе, националност, старосну доб, инвалидитет или пол.
- 5.** Реците родитељима, другом члану породице или старатељу ако се не осећате добро и останите код куће.

ПРИЛОГ 1

ПРАЊЕ РУКЕ ВОДОМ И САПУНОМ

ЧИСТЕ РУКЕ – БЕЗБЕДНЕ РУКЕ
ПРЕВЕНЦИЈА БОЛНИЧКИХ ИНФЕКЦИЈА

1 Наквасити руке водом

2 Узети довољну количину течног сапуна да покрије све површине дланова

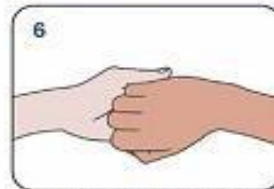
3 Трљати дланове један о друге

4 Испреплићући прсте, трљати длан једне шаке о надлактицу друге

5 Испреплићући прсте, трљати дланове један о друге

6 Прсте спојити у пределу јagodица, савити их и трљати дорзалном страном прстију о длан друге шаке

7 Шаком обухватити палац друге руке и трљати га кружним покретима

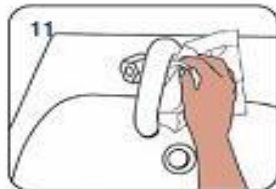
8 Прсте окупити на длан друге шаке и трљати кружним покретима

9 Испрати руке водом

10 Осушити руке папирним убрисом...

...и њима затворити slavину...

Време 40-60 секунди

... и ваше руке су чисте, а нега пацијента безбедна

ПРИЛОГ 2

УПУТСТВО ЗА УПОТРЕБУ ЗАШТИТНИХ МАСКИ

(Препоруке Министарства здравља РС и Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, covid19.pc)

Званична препорука је да маске носимо само уколико имамо било какве симптоме респираторне инфекције, уколико смо у контакту са неким ко је болестан, или када улазимо у затворене просторије са пуно људи (аутобуси, здравствене установе...). Међутим, и у тим, и у свим другим ситуацијама, маска има врло мало ефекта уколико је не користимо исправно.

Наиме, пипањем спољног дела маске, долазите у контакт са свим вирусима који су се можда на њој нашли, које даље можете да пренесете на лице (дисајне органе) и у организам.

С друге стране, унутрашњи део маске на овај начин такође може да постане контаминиран, па се губи ефекат. Дакле, важно је да савладамо прву лекцију: **маска за једнократну употребу се стави, носи, скине и баци.**

Како се ставља маска

- Маска мора да буде стерилна пре стављања. Уколико вам ју је неко дао голом руком, можете да повратите стерилност помоћу алкохола од минимум 70%.
- Пре стављања маске, добро оперите руке сапуном и водом, или их дезинфикујте средством на бази алкохола или асепсолом.
- Онај део који је у боји треба да буде споља, а бела страна је унутра.
- Маску из кутије/паковања водите држећи је за трачице или ластиш који се налази са стране.
- Уколико маска има трачице за везивање, прво се везује горња трака, па онда доња.
- Горњи део маске треба да пријања уз нос, уколико маска има жицу у горњем делу, то можете да прилагодите руком.
- Доњи део маске мора да иде испод браде, дакле развуците маску лепо.
- Притисните маску тако да лепо пријања и након тога је више **не додирујте.**

Како се носи маска

- За почетак, тако што је не пипате, јер се са спољне стране налазе све бактерије, вируси и остали патогени који су се можда нахватили. Не желите да вам то заврши на рукама.
- Константна потреба за намештањем маске само доводи до додатног и беспотребног дирања лица. Избегавајте то.
- Произвођач маске има адекватно упутство и савете колико дуго треба да се носи. Придржавајте се тога. Уколико сте маску купили на комад, питајте фармацеута за савет.
- Генерално, маска може да се носи док не постане влажна.
- Ове маске су за једнократну употребу. Дакле, не могу да се носе више пута.

Како се скида маска

- Маска се правилно скида хватањем за траке/ластиш. Не додирујте предњи део
- Заштитна маска се не сме одлагати на радне површине, у џеп, остављати да виси око врата јер тако и сама постаје извор инфекције.
- Након скидања, маска се одлаже у отпад.
- Обавезно оперите руке након скидања маске.

ПРИЛОГ 3

<p>1</p> <p>Uхватити spolnu ivicu rukavice blizu ručnog zgloba. Skinuti je sa ruke, okrećući unutrašnju stranu spolja, tako da spoljašnja površina ostane unutra.</p>	<p>2</p> <p>Držati skinutu rukavicu u šaci sa rukavicom. Prste šake bez rukavice uvući između rukavice, i zgloba šake. Skinuti drugu rukavicu, okrećući unutrašnju stranu spolja, tako da bude navučena preko već skinute rukavice.</p>	<p>3</p> <p>Odložiti skinute rukavice u kesu/kantu za infektivni otpad</p>
---	---	--

Изјава послодавца:

На основу Закона о безбедности и здрављу на раду (Сл. гласник РС, бр.101/05, 91/15 и 113/2017 - др. закон), Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини (Сл.гласник РС, бр. 72/06, 84/06, 30/10 и 102/15) и Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести ("Сл. Гласник РС, бр. 94/2020), Директор Музичке школе „Станковић“, у Београду, Кнеза Милоша 1/а, даје следећу:

ИЗЈАВУ

Обавезујем се да ћу применити све утврђене мере за безбедан и здрав рад на радним местима и у радној околини, у складу са овом допуном Акта о процени ризика на радним местима и у радној средини.

Датум почетка важења
допуне Акта:
15. Јул 2020.

Одобрио:

Директор
Вањушка Мартиновић